

TRGOVSKI LIST

Časopis za trgovino, industrijo in obrt.

Abonementa za Jugoslavijo: celoletno 180 Din, za 1/2 leta 90 Din, za 1/4 leta 45 Din, mesečno 15 Din; za inozemstvo: 210 Din. — Plača in toži se v Ljubljani. Redništvo in upravnništvo je v Ljubljani v Gregorčičevi ulici št. 23. — Dopisi se ne vračajo. — Račun pri pošti, hranilnici v Ljubljani št. 11.953. — Telefon št. 30-68.

Leto XVI.

V Ljubljani, v torek, dne 24. oktobra 1933.

Štev. 121.

Napačna sodba o trgovcu

Je v mnogih krogih silno udomaćena in eden vzrokov za ono animoznost, ki se vedno znova pojavlja proti trgovcem. To animoznost zlasti izkoriščajo konzumariji in zagovorniki nabavljalnih zadrug in ž njo bi hoteli kar dokazati, da delajo največje gospodarsko delo, če s svojo nelojalno konkurenco ubijajo eksistenco posameznih trgovcev. Ti ljudje seveda niti nočejo prav živjeti se v delo trgovca, še manj pa objektivno preceniti njegovo delo. Iz svojih egoističnih razlogov hočejo videti pri trgovcu vse samo črno, da bi tudi drugi sloji podlegli njihovi animoznosti proti trgovcem. Na naslov teh ljudi je napisal češki trgovski list članek, ki je tudi za naše razmere na mestu. Med drugim se pravi v tem članku.

Ponavadi se misli, da je vsaka trgovina le brezčutno podjetje, ki ima samo en cilj — čim večji profit. Trgovci po mnenju teh ljudi ni nič drugega ko bitje, ki ima na sebi masko uslužnosti in ki se prijazno smehlja kupcem samo zaradi profita. Ali baš to ni res. Dober trgovec ne ljubi denar zaradi denarja samega, temveč denar hoče imeti le zato, da more dalje voditi svoj obrat, povečati njegov obseg in še večji meri zadovoljiti svojega odjemalca. Seveda pa hoče pri tem tudi živeti in sicer tako, kakor je to v skladu z njegovim odgovornostmi polnim delom.

Ko je trgovec mlad, tedaj je morda tudi njegov ideal želja po rekordih in po nezastuženih uspehih. Ko pa postanejo njegove izkušnje bogatejše, ko je spoznal vso ono težko konkurenco, ki vlada v trgovini in ki ni vedno tudi lepa, mu ni več glavna stvar, da si nabere čim več denarja, temveč njegov je cilj, da postane njegovo podjetje tako trdno, da bo brez skrbi tudi na stara leta, ko ne bo mogel več delati. Cilj tega trgovca je, da iz svojega podjetja res nekaj naredi, da je nanj lahko ponosen.

Trgovec, ki mu je samo za denar, je navadno tudi slab trgovec. Njegova trgovina je umazana, njegovo blago slabo in malo stori za pridobivanje odjemalcev. Čisto pozablja, da mora tudi sam izdajati denar, če hoče, da se mu denar vrne v trgovino. Tak trgovec pozablja, da trgovina ne stoji le na točnosti in previdnosti, temveč tudi na občutkih. Samo trgovina, ki ima na čelu uvidevnega, darežljivega in za vsako dobro stvar dovetnega trgovca, bo tudi v resnici izvrstno uspevala.

Dostikrat se tudi očita trgovcem, da so z nameščenci pretrdi. Tudi ta očitek ne drži, ker dober trgovec vidi v vseh svojih nameščenih pomagače in zato tudi skrbi za nje. Nikdar dober trgovec ne nastopa proti nameščencem kot policaj, temveč vedno jih vodi, da postanejo tudi sami dobri trgovci. In stara resnica je, da se pomočniki še v poznih letih s hvaležnostjo spominjajo svojih nekdanjih šefov, ki so jih s svojimi vzgledi usposobili, da so postali njih vredni nasledniki. Kar se pa plače, je stara stvar, da niso nameščenci nikjer tako dobro plačani, kakor tam, kjer imajo besedo trgovci. Živeti, a tudi drugim omogočiti krogov, to je geslo, ki izhaja iz trgovskih krogov.

Dober trgovec je človek, kakor vsak drug, ki ima svoje ideale, ki ima svoja posebna veselja. Ko zapre trgovino, ni več suženj števil, temveč ljubi godbo, lepo potje, prijetno družbo in lepo zabavo. Trgovec je optimist v vsaki družbi in ta svoj optimizem uvaja tudi v srca svojih nameščenec. Trgovec noče, da bi delali njegovi nameščenci ko avtomati, ki so brez vsakega občutka. Vse prizadevanje trgovca v občejanju z odjemalci je v tem, da ustvari prijetno razpoloženje, ker ve, da s tem tudi poveča kupno voljo nakupovalca.

Tudi ne gleda dober trgovec na odjemalce kot na ljudi, ki mu nosijo denar.

Kako pogosto se vidi v življenju, kako je trgovec iskren prijatelj ljudem, ki morda sploh še niso prestopili praga njegove trgovine.

Mnogo doživi trgovec v svojem življenju in zlasti v teh žalostnih časih tako mnogo, da bi marsikdo drug obupal. Kdor ne pozna od blizu današnje trgovine, kdor ne pozna vseh težav, da se spravi skupaj potreben denar za plače, davke, za darila, ki so v proračunu vsakega trgovca stalna postavka in nikakor ne majhna postavka, ta sploh ne ve, kaj vse mora prenesti trgovec. In vendar prenese in vzdrži teške čase in čeprav mora načenjati svoje rezerve. Pri tem pa ne vidite na njem

niti slabe volje, ker te ne kaže trgovec na zunaj. Zna premagati sebe, ko zna premagati tudi vse težave, ker je od mladih nog vajen na samostojno delo, ker se za naša le na sebe in na svoje delo.

Tako stoji trgovec vedno sredi življenja in sredi bojev, se bori za napredek gospodarstva, a vestno in odločno izpolnjuje tudi svoje narodne in kulturne dolžnosti. A na vse to delo se odgovarja z nekatere strani le z animoznostjo proti trgovstvu! Ni to v čast onim, ki širijo to animoznost, niti ni to v korist narodnemu gospodarstvu, kajti trgovina je eden pogojev za blagostanje naroda in za ta pogoj skrbi slovenski trgovec kot cel mož!

Za davčno izenačenje s konzumi

Predlog češkoslovaških trgovcev

Na seji češkega deželnega zbora z dne 10. t. m. je deželni poslanec Pošmourni predložil ta predlog:

Deželni zbor naj sklene:

Zahtevamo od vlade češkoslovaške republike, da pooblasti gospoda trgovinskega ministra, da izda uredbo, s katero se zadruga in konzumna podjetja v davčnem oziru popolnoma izenačijo z zasebnimi podjetji in to iz teh razlogov:

V sedanjih težkih dobi je splošno znano, da zasebna trgovina in produkcija vsled stalnega nalaganja vedno večjih davčnih bremen pada in da povečuje ta padec v veliki meri tudi neenaka konkurenca konzumov in zadrug, ker so ta oproščena od plačevanja občinskih, okrajnih in deželnih doliad (pri nas imajo druge olajšave, op. uređ.) in so vsled tega v ugodnejšem položaju ko trgovina.

Vsled nazadovanja trgovine in manjših obrtniških obratov padajo stalno donosi občinskih, okrajnih in deželnih davščin, vsled česar se tudi manjša donos doklad, vsled česar ti zastopi ne morejo v redu plačevati niti obresti od dolgov, čeprav bi morala večina od njih plačevati celo obresti od obresti.

Majhni davkoplačevalci prihajajo v vedno večjo revščino, dočim na drugi strani rastejo mogočna milijardna podjetja konzumov in zadrug, ki se sončijo na soncu privilegijev.

V mnogih sosednih državah so že izenačili konzume in zadruge v davčnem po-

gledu z zasebno trgovino in posledica tega je bila, da so se dvignili njih dohodki.

Finančna uprava se trudi, da bi dosegla v gospodarstvu ravnovesje, išče nove vire dohodkov in izvaja veliko varčevanje v vseh izdatkih, ni pa doslej še segla po najizdatnejšem viru dohodkov — da bi pobirala davčne dohodke tudi pri zadrugah in kartelih. Če finančna uprava ne stori v najkrajšem času tega koraka, potem jo bodo k temu razmere same prisilile, ker je zasebna trgovina davčno že izčrpana.

V formalnem pogledu predlagamo, da se ti predlogi izroče vladi češkoslovaške republike in parlamentarni komisiji za varčevanje.

*

Enak predlog bi bilo treba poslati tudi naši vladi, pa čeprav naše nabavljalne zadruge še nso prišle tako daleč, da bi imele milijardna podjetja in se morajo »zadovoljevati«
še s stomilijonskim letnim prometom. A za naše skromnejše razmere je tudi že ta promet tako velikanski, da je naravnost nepojmljivo, da ga finančni minister ne vidi. In vendar bi dobil finančni minister dvojni dohodek, če bi tudi ta promet uporabil za davčno obremenitev, ker bi poleg direktnih dohodkov povečal tudi indirektno svoje dohodke, ker bi omogočil zasebni trgovini večji zaslužek.

Zato pa ponavljamo za češkimi tovariši tudi mi: Konzume in nabavljalne zadruge treba davčno izenačiti z zasebno trgovino!

Prevelika carinska zaščita škoduje tudi industriji

Nikdar ni dobro, če je lok prenapet in tudi čezmeren dobiček se vedno ne izplača. To se jasno vidi pri zaščitni carini. Če je zaščitna carina previsoka, da daje zelo velik čisti dobiček kakšni industriji, potem visoki čisti dobiček čisto gotovo povzroči novo konkurenco. To se je pokazalo v tekstilni industriji, ki se je v kratkem času razvila pri nas v tej meri, da si bo v kratkem začela medsebojno konkurirati. S stališča konzumenta to sicer ni slabo, ker ne more škoditi, če je nekaj konkurence. Druga pa je stvar s stališča industrije, ki bo vsled konkurence morala popustiti na cenah, pa čeprav obstoja zaščitna carina enako visoko.

Sedaj vidimo drug primer, da se prevelik dobiček vsled zaščitne carine ne izplača. Zadnjič smo poročali o velikanskem dobičku, ki ga ima pančevačka steklarna vsled zaščitne carine in drugih ugodnosti. Ta dobiček je tako velik, da je povsem razumljivo, če bi tudi drugi hoteli biti deležni tega velikanskega dobička. Tako je prišla v Zaječar skupina industrijalcev iz Holandske in Italije, ki hoče ustanoviti veliko steklarno. Z ustanovnim kapitalom 60 milijonov dinarjev hočejo postaviti v Kraljevu ali Kruševcu veliko steklarno, ki bo začela konkurirati pančevački steklarni. Sicer ni izključeno, da pride tudi do kartela med obema steklarnama, toda tudi

v tem primeru ne bo mogla več pančevačka steklarna delati tako visokega dobička, ko preje. Če ostanejo cene iste — in današnje cene so že tako pretirano visoke, da jih res ne kaže zvišati — bo morala pančevačka steklarna deliti del dobička z novo steklarno. Če bi novi steklarski kartel hotel še povečati cene, potem ni izključeno, da tudi v naši do skrajnosti potrpežljivi deželi pride do odpora in da doživimo res še kartelni zakon, ki bi onemogočil sklepanje kartelov le zaradi navijanja cen.

To znova dokazuje, da preveliki dobički le niso dobri in da so v škodo celo onim, ki jih uživajo. Zato tudi zaščitna carina ne sme iti predaleč. Naša mlada industrija zaščitno carino sicer potrebuje in o tem ne more biti nobenega dvoma. Toda ta zaščitna carina naj bo podnet, da naše tvornice polagoma tako zboljšajo in tudi pocene svojo produkcijo, da bodo vedno manj potrebovale zaščitno carino. Ne gre, da postaja zaščitna carina nekakšna premija za premalo racionalno fabrikacijo in ni dobro, če bi bila naša industrija na stališču, da ji ni treba napredovati, ker jo dovolj ščiti carinska zaščita. Če bi zavladovalo tako mnenje, potem bi bilo nazadovanje naše industrijske proizvodnje neizogibno in carinska zaščita ne bi bila pripomoček za našo gospodarsko osamosvojitve, temveč sredstvo za nazadovanje.

K sreči velika večina naše industrije namen zaščitne carine tudi pravilno pojmuje in je ne uporablja za čezmerne dobičke. Dobro pa bi bilo, da bi vsa naša industrija bila na tem stališču in zlasti ona tuja, ki hoče včasih le preveč dobička. Ta lov za prevelikim dobičkom je napačen tudi vsled tega, ker zmanjšuje kupno moč prebivalstva. Če previsoke cene za oken-sko steklo preveč podraže hiše, potem bo nazadovala tudi gradbena delavnost in padla bo produkcija v vseh obratih. Je pač tako, da morejo ljudje potrošiti le gotove vsote in če morajo izdati za eno stvar preveč, potem jim zmanjka denarja za druge stvari. Preveliki dobički zato zmanjšujejo kupno moč prebivalstva in so zato tudi z narodno-gospodarskega stališča napačni.

Potrebno je zato, da se zaščitna carina reducira na to mejo, da omogoči domačim tvornicam konkurenčno sposobnost s tujimi, da jim zajamčuje še primeren dobiček, da pa ne gre tako daleč, da postaja že brezobzirno izkoriščanje konzumenta. Že s stališča industrije same je to želeli, ker drugače mora nastati konkurenca, ki bo uničila vse prednosti zaščitne carine. Zaščitna carina je na vse zadnje privilegij, ki preneha biti znosen, če se ga preveč izrablja. Zato je treba tudi privilegije zmerno izkoriščati, da ne postane privilegij nadloga za vse prebivalstvo.

Vedno iste pritožbe

V nedeljo je bila v Beogradu letna skupščina Združenja izvoznikov kr. Jugoslavije. Tajnik združenja je v svojem poročilu obširno navel vse težkoče, ki danes ovirajo izvozno trgovino in ki so itak že splošno znane in po vsem svetu skoraj iste. Izvozniki v naši državi pa imajo še eno težavo več in o tej je bilo zlasti mnogo govora v debati. Zveza srbskih zemljoradniških zadrug kupuje namreč pridelke tudi pri nečlanih. Kakor konzumi in nabavljalne zadruge, tako je tudi ona opustila čisto združno misel in kakor one v notranji trgovini, tako postaja Zveza v zunanji trgovini konkurent legalne trgovine. Ker ima Zveza vse privilegije, ko druge zadruge, je njena konkurenca tem nevarnejša in zato je umljivo, da so bili izvozniki nad to konkurenco silno ogorčeni. Tako se ponavljajo na vseh poljih vedno ene in iste pritožbe. — Vsled privilegijev, ki so jih dobile zadruge zaradi združne misli, postajajo zadruge navadne trgovine, ki kupujejo z vsemi in tudi z nečlani. Zdruga misel je ugasla, privilegiji pa žive še nadalje in omogočujejo nelojalno konkurenco, ki ubija legalno trgovino. Kako dolgo se bo še trpelo to uničevanje trgovine, kako dolgo bodo še brezuspešne vse utemeljene pritožbe trgovstva?

Res je že skrajni čas, da se napravi red in prepreči nadaljnje ubijanje trgovine. Ali prave zadruge in privilegije, ali pa nepravne zadruge in nobenih privilegijev. Samo to je pravilno, samo tako sme biti, ker samo to je tudi v skladu z davčno moralo, ki pravi, da so davčna bremena za vse enaka. Zato proč s privilegiji!

»SLUŽBENI LIST«

kr. banske uprave Dravske banovine z dne 21. oktobra objavlja med drugim: Pravila o opravljanju praktičnega izpita za učitelje gospodinjstkih šol in tečajev — Pravilnik o izvrševanju zakona o zdravniških specialistih za bolezni ust in zob in o zobnih tehnikah — Pravilnik o opravljanju izpita uradniških pripravnikov šumarske stroke s fakultetno izobrazbo. — Odločbo o prenosu krompirja iz Italije — Pojasnilo o proizvodnji likerja, ruma in konjaka — Odločbo o izpremembi čl. 4. in 6. pravilnika o ureditvi prometa z devizami in valutami ter izpremembo in dopolnitev tega pravilnika — Razne razglase sodišč in uradov ter razne druge objave.

Čitajte in razširjajte

»TRGOVSKI LIST«!

Balkanska carinska unija

Nobenega dvoma ni, da more nastati lepša bodočnost za vse balkanske narode le, če se dosledno in splošno uveljavijo načelo: Balkan balkanskim narodom. Prav tako ni nobenega dvoma, da zahteva uresničenje tega načela ne samo politično sodelovanje balkanskih narodov, temveč tudi njih najožje gospodarsko sodelovanje, kajti gospodarske zveze bodo šele dale pravo podlago političnim. Zato je v načelu na vsak način pozdraviti predlog jugoslovanskega nacionalnega odbora balkanske konference, da naj novembrska seja balkanske konference sklene čim tesnejšo gospodarsko združitev balkanskih držav, katere cilj bo di ustanovitev balkanske carinske unije.

Je to v resnici zelo vabljiva misel, kajti ustvaritev tako velikega gospodarskega enotnega ozemlja, kakor bi ga pomenila balkanska carinska unija, odpira velike razvojne možnosti za gospodarstvo vseh balkanskih narodov. Toda na drugi strani pa je tudi cela vrsta razlogov, ki govorijo proti carinski uniji. Vse balkanske države so večinoma vseskozi agrarne države, vse imajo težave z izvozom svojih pridelkov in sirovin in vse uvažajo industrijske izdelke. Vse balkanske države trpe nadalje za pomanjkanjem kapitala ter so šele pričele boj za gospodarsko osamosvojitve. Ta gospodarska zaostalost in pa iste težave, ki jih mora premagovati vsaka balkanska država, povzročajo, da si morejo balkanske države le malo pomagati. Za nje bodo še dolgo vrsto let mnogo važnejši trgovinski odnosi z industrijskimi državami, ki so naravne odjemalke njih pridelkov in sirovin, ko pa z agrarnimi državami, ki so po sili razmer njih konkurentinje. Zato tudi ni pričakovati, da bi mogla carinska unija balkanskih držav postati kmalu dejstvo.

Toda če se ne more uresničiti ta misel takoj, pa je treba vseeno delati na to, da se uresniči. Že od vsega začetka pa je treba gledati na to, da se bo gospodarska osamosvojitve vsakega balkanskega naroda vršila tako, da bo že v službi ideje o gospodarski solidarnosti balkanskih narodov.

Vsak balkanski narod ustvarja danes svojo domačo industrijo. Vse enake potrebe balkanskih držav je naravno, če nastaja tudi v vseh balkanskih državah ista industrija. Tako bi se moglo zgoditi, da bi balkanske države, ko izgube svoj čisto agrarni značaj, trpele tudi od preobilice istih industrijskih izdelkov, kakor danes od preobilice istih kmetijskih pridelkov. Zopet bi postala na ta način carinska unija nemogoča.

Iz tega sledi, da bi morala vsaka balkan-

ska država imeti svoj gospodarski načrt, ki pa bi moral biti v skladu s splošnim gospodarskim načrtom balkanske unije. Proizvodnja tako agrarnih kot industrijskih proizvodov bi se morala razdeliti po vseh balkanskih državah tako, da bi bila njena donosnost čim večja in da bi se tem uspešneje razdelila po vsem področju balkanske carinske unije. Z ozirom na sirovine, ki jih proizvaja vsaka balkanska država, bi se moral tudi določiti način njene industrializacije. V vsaki balkanski državi bi se morala pospeševati le ona industrija, za katero ima največ naravnih pogojev, ne pa da bi šele zaščitne carine ustvarjale možnost novih industrij.

Problem je torej v tem, da bi morala vsaka balkanska država določiti način svoje gospodarske osamosvojitve ne samo s svojega državnega stališča, temveč še z meddržavnega balkanskega. Kako daleč do uresničenja pa je še ta cilj, kaže najbolj jasno dejstvo, da skoraj nobena balkanska država niti še nima lastnega gospodarskega načrta. Po vseh balkanskih državah se vrši gospodarska osamosvojitve čisto brez sistema in zato nihče ne ve, kakšne bodo končne posledice te osamosvojitve. Morda bodo privedle do najožjega gospodarskega sodelovanja balkanskih držav, morda pa bodo tudi preprečevale to sodelovanje.

Zato pa tudi ni danes predlog o ustanovitvi balkanske carinske unije ne dosti več ko le pobožna želja. Ta želja je sicer nad vse utemeljena v naravnost velikanskih perspektivah, ki jih odkriva ustvaritev velikega enotnega gospodarskega ozemlja vseh balkanskih držav, toda te perspektive morejo postati realnost le po velikem podrobnem in sistematičnem delu vseh balkanskih držav.

Tega dela danes ni še nič in nismo prišli niti do priprav za takšno delo. Balkanska carinska unija je zato še zelo postavljena v oblake in bo ostala v oblakih, dokler bomo le govorili o njenem pomenu, mesto da bi delali za njen nastanek. Kakor pozdravljamo misel gospodarske skupnosti vseh balkanskih držav, tako pa odklanjamo vse načrte, ki imajo tal le v oblakih. Tudi najbolj visoki cilji morajo biti postavljeni na realna tla in tako tudi carinska unija balkanskih držav. Le z lepimi besedami in vročimi željami se ne dosega realni uspehi, temveč le s sistematičnim delom.

Adria prašek je boljši

turo, je prišel v blagajne banke tudi gotov denar. Likvidna sredstva dovoljujejo Prvi hrvatski štedionici, da znova vrši tudi kreditne posle. Položaj je toliko bolj ugoden, ker je nadaljnji odliv vlog preprečen z uredbo, na drugi strani pa, ker je obrestna mera za vloge znatno nižja, ko prej. Kar se tiče njenih industrijskih obvez, se računata, da je danes njeno stanje mnogo boljše ko pred dvema letoma. »Slavonija, d. d.«, ki je pred dvema letoma pomenila največje vprašanje banke in ki je bila že obsojena na likvidacijo, se je zmazala. Malo večji problem pri teh industrijskih angažmanih pomeni danes edino »Lesna destilacija« v Tesliću. Manjša industrijska podjetja, ki že leta niso delovala, so se rešila svojih dolgov.

Zboljšanje razmer pri Prvi hrvatski štedionici se kaže tudi v zmanjšanju njenega dolga Narodni banki. Upravi banke je bilo zlasti ležeče na tem, da se oprosti tega dolga že zato, ker mora banka plačati za najeta posojila 7% obresti, dočim jih plačuje na vloge le 4%.

Tudi pri drugih bankah so razmere mnogo boljše. Gotovine v blagajnah so narasle, ker so banke inkasirale terjatve od trgovcev, obrtnikov in gospodarstvenikov, če se seveda ti niso poslužili uredbe o posredovalnem postopanju. Samo banke z močnim kmetijskim meničnim portfeljem niso mogle priti do svojih terjatev. Vse zboljšanje položaja v zagrebških bankah se upa, da bo kmalu prišel tudi ugodnejši čas za vlagatelje, ki so v tej denarni krizi pretrpeli pač največje žrtve. Dejansko kriza ni nikogar tako zelo zadela ko ravno vlagateljev.

Adria prašek je boljši

ORGANIZACIJA TRGOVSKIH ZDRUŽENJ NA PODROČJU BEOGRAJSKE ZBORNICE IZVEDENA

Razen v nekaterih okrajih je sedaj organizacija trgovskih združenj izvedena na vsem področju beograjske zbornice. — V vsem obstoji 17 gostilničarskih združenj, nadalje 16 raznih strokovnih združenj v Beogradu ter 63 skupnih in strokovnih združenj na deželi.

Adria prašek je boljši

POSEBEN URADNIK ZA POBIJANJE ŠUŠMARSTVA

Na zadnji seji zagrebške obrtniške zbornice se je obširno razpravljalo o vedno večjem šušmarstvu. Med drugim se je v debati predlagalo, da se ustanovi na vsakem sreskem načelnstvu poseben referent za pobijanje šušmarstva. Predlagatelj je utemeljeval svoj predlog s tem, da se je šušmarstvo v zadnjem času tako razpaslo, da upravne oblasti vsled pomanjkanja uradništva ne morejo v kratkem času rešiti vseh prijav, ki jih pošiljajo obrtniška društva o šušmarjih. Tako je samo v krapinskem okraju prijavljenih 500 šušmarjev in je tehnično popolnoma nemogoče, da bi sresko načelnstvo hitro rešilo vse te prijave. Zato naj se postavi pri vsakem sreskem načelnstvu poseben referent za pobijanje šušmarstva.

Več

zaslužka trgovcem!

To se venomer čuje iz vrst trgovcev. Mi smo pričeli. - Boljše blago Vam nudimo ceneje. Tudi zaslužite precej več.

Kupujte „URAN“ kremo za lice.

„URAN“, LJUBLJANA

Mestni trg

NAPREDEK NAŠE REČNE PLOVBE

Državna rečna plovba je dobila v ponedeljek svoj tretji motorni tovorni parnik »Vitez«. Kakor njegova prednika »Uskok« in »Junak«, tako je tudi »Vitez« naročen na račun reparacij. Vsaka teh motornih ladij ima po dva Diesel-motorja s po 800 konjskih sil in nosi 60 vagonov blaga. Te motorne ladje so danes najhitrejšje ladje na Donavi in prevoziijo daljavo od Regensburga do Beograda (1209 kilometrov) proti vodi v 10 dneh, v smeri toka pa v 7 dneh. Rečna plovba bo uporabljala te ladje predvsem za prevoz suhih češpelj.

LJUBLJANSKI ZELODEC

Septembra meseca je uvozila Ljubljana nad 700.000 kg moke ali za približno 2 in pol milijona dinarjev. Ker so v trgovini na veliko cene nižje, se more računati, da plača samo Ljubljana žitno-rodni krajem v državi na leto okrog 20 milijonov dinarjev.

Svežega sadja je uvozila Ljubljana v septembru za 450.500 kg ali za skoraj dva milijona dinarjev.

RAZSTAVA JEČMENA V RČS

bo v Pragi v dneh od 29. do 31. oktobra 1933. Češkoslovaška ima prvovrsten ječmen, hmelj in slad, ki so radi svoje edinstvene kvalitete iskani tudi na inozemskih trgih. Češkoslovaški trg ječmena bo nudil pregled vseh vrst pivovarniških ječmenov, katere se v RČS ponujajo v nakup. Tega trga se s svojimi vzorci udeležijo tudi čl. sladarstvo in hmeljarstvo. Inozemski krogi kažejo veliko zanimanje za to prireditve in pričakuje se, da bo tudi inozemstvo v polni meri zadovoljno s kvaliteto češkoslovaških ječmenov, slada in hmelja, ki je letos posebno odlična.

VEČJI IZVOZ ITALIJSKIH AVTOMOBILOV

V prvih sedmih mesecih tega leta je izvozila Italija 2846 avtomobilov v vrednosti 15.7 milijonov lir. Lani je izvozila Italija v istem času le 854 avtomobilov v vrednosti 5.19 milijonov lir.

Po svetu

Zunanji minister Jevtić je bil izvoljen za častnega predsednika Male antante. Zunanji minister Titulescu pa ob priliki svojega bivanja v Atenah za častnega doktorja atenske univerze.

Uspeh Titulescujevega potovanja v Atene je, da bo že v kratkem podpisan prijateljski pakt med Grčijo in Rumunijo.

Francija, Anglija in Združene države Sev. Amerike so sklenile, da bodo nadaljevale razorožitvena pogajanja le v okviru Društva narodov, ne pa na podlagi pakta štirih. Po vsej verjetnosti se bo temu stališču pridružila tudi Italija.

Angleška vlada je izdelala o poteku razorožitvenih pogajanj belo knjigo, ki jasno dokazuje, da je bil izstop Nemčije iz Društva narodov neutemeljen.

Nemška vlada je uradno sporočila tajništvu Društva narodov svoj izstop. Listi pravi, da je Nemčija odlašala s prijavo izstopa, ker je upala, da bo Italija posredovala in omogočila Nemčiji umik.

Za odgoditev razorožitvene konference se je izjavila angleška vlada in se zato ta letos najbrže ne sestane več.

Roosevelt je poslal predsedniku izpolnitelnega komiteta Kalininu pismo, v katerem mu predlaga obnovitev diplomatskih odnosov. Kalinin je odgovoril, da z veseljem sprejema Rooseveltov predlog in da pride v Washington zunanji komisar Litvinov, ki bo vodil pogajanja.

Ves svetovni tisk večinoma s simpatijami komentira Rooseveltov predlog ter naglašja, da je sedaj ustvarjena na Daljnem Vzhodu nova situacija. Ni izključeno, da pride do skupne akcije Amerike in Rusije proti Japonski.

O krizi francoske vlade pišejo vedno več francoski listi in to radi finančnih težav in velikanskega deficita, ki ga izkazuje francoski proračun. Kot naslednik Daladierove vlade se imenuje Chautemps.

Francoska vlada je izdelala več zakonov, ki bi se nanašajo na kolektivne pogodbe, določila o minimalnih plačah in znižanju delovnega časa. Splošno se predvideva vpeljava 40 ur tika.

Češkoslovaški parlament je z nekaterimi spremembami sprejel zakon proti protidržavnim strankam. Konfinacije ne bodo dovoljene, pisemska tajnost ostane in proti uradnikom, ki so bili člani razpuščenih stranke, se postopa le, če so se osebno pregrešili proti državi.

Nuncij Ciriaci zapusti Prago in bo posle nunciature vodil monsignor Panico. Da bi vsled Ciriacijevega odhoda prišlo do preloma med Vatikanom in Češkoslovaško, je neverjetno.

Sovjetska vlada je prepovedala tujim novinarjem vsako pošiljanje dopisov nemškimi listom.

Redna letalska zveza med Varšavo in Moskvo bo vpostavljena.

Velik polet nad Afriko izvrši v novembru velika eskadra francoskih vojnih letal. Pot bo dolga 25.000 km in jo bodo preletela letala v 33 etapah.

Italijanski prestolonaslednik Umberto se bo ločil, ker je baje dokazano, da njegova soproga ne more imeti potomcev.

Ameriški delavski sindikati so sklenili, da bojkotirajo blago iz vseh onih držav, v katerih niso dovoljene sindikalne organizacije. Ta sklep ima predvsem ost proti Nemčiji.

Uvoz vina je prepovedala washingtonska vlada, ker je v Ameriki vina v izobilju.

Fordov tedenski urnik je vpeljala zagrebška občina, da ji ne bi bilo treba odpovedati službo 340 delavcem. Delavci, nastavljeni pri zagrebški občini, bodo od slej delali le 4 dneve na teden, a prejemale polno tedensko mezdo.

Poljski državni dolg je znašal po izjavi finančnega ministra dne 1. oktobra 4.253 milijonov zlotov, od česar odpade 429 na notranje, 3.824 milijonov zlotov pa na zunanje dolge.

Primanjkljaj praške občine znaša nad 100 milijonov Kč, ker znašajo izdatki 704.5 dohodki pa le 603 milijonov Kč. Primanjkljaj bo krit s povečanjem občinskih davčnin.

Na Havajskih otokih je bil silen potres, ker je začel znova bruhati že ugasli vulkan Silean.

Izumitelj vazelina kemik Cherbrough je umrl v starosti 96 let v New Yorku. Vse svoje iznajdbe je postal eden najboljših ljudi v Ameriki.

Zboljšanje položaja

zagrebških bank

»Politika« objavlja ta zanimiv dopis iz Zagreba:

Gospodarski krogi z zadovoljstvom konstatirajo te dni, da je položaj zagrebških bank vsak dan boljši. Denarni trg ni več tako napet kakor lansko leto. V blagajnah bank se znova pojavljajo likvidna sredstva, ki dopuščajo kreditiranje gospodarstva. Seveda ni še kreditni posel tako živahen, da bi mogel zadovoljiti vseh potreb gospodarstva. Značilno pa je dejstvo, da banke že sedaj podeljujejo nove kredite v višini 50 do 100 tisoč Din. Lansko leto in v prvih mesecih tega leta se je omejevalo delo bank na to, da so inkasirale svoje terjatve in ni bilo niti govora o kakšnem novem kreditu. Danes pa se že eskontirajo srednjeročne trgovske in obrtniške menice. Novih industrijskih kreditov banke še ne dovoljujejo, vendar pa je značilno, da so nekatere banke že obnovile stare kredite. Pri nekaterih bankah so se izvršili tekom lanskega in predlanskega leta številni odpisi od industrijskih terjatev. Nekatera industrijska podjetja so olajšala svoj dolžniški položaj s tem, da so plačala svoje dolgeve z vložnimi knjižicami. Tudi z drugimi kompenzacijami se je popravil položaj bank, da bodo prihodnje bilance mnogo bolj ugodne. Na eni strani je zmanjšano število upnikov, na drugi strani pa število dvomljivih terjatev.

Za splošno zboljšanje razmer na zagrebškem denarnem trgu je značilno zboljšanje, ki se kaže pri Prvi hrvatski štedionici. Njeno stanje se je zboljšalo predvsem z razdolžitvijo njenih industrijskih podjetij. Mnoge industrije, ki so bile dolžne banki težke milijone in za katere se je mislilo, da jih bodo mogle plačati le v primeru inflacije ali izredno dobre konjunkturo, so svoje dolgeve zmanjšale. S kompenzacijami, ki so nadomestile inflacijo in konjunkturo,

Denarstvo

ZASTOPNIKI VLAGATELJEV PRI TRGOVINSKEM MINISTRU

Zastopniki zagrebškega društva vlagateljev so obiskali trgovskega ministra dr. Šumenkovića ter mu razložili stališče vlagateljev v vprašanju sanacije našega denarništva. Minister je deputaciji obljubil, da ne bo izdal niti enega odloka, ne da bi preje zaslusal zastopnikov vlagateljev.

TRAJANJE MORATORIJA PO UREDBI O POSREDOVALNEM POSTOPANJU

S podaljšanjem zakona o zaštiti kmeta je bil ministrski svet pooblaščen, da more izdati začasno uredbo o posredovalnem postopanju, ki more trajati največ eno leto. Na podlagi tega pooblastila je izdala vlada uredbo o posredovalnem postopanju, ki je veljala tri mesece. Po tej uredbi je dobil vsak dolжник, ki je zaprosil za posredovalno postopanje, tromesečni moratorij. Pozneje je bila uredba podaljšana na šest mesecev in nato še za tri mesece. Ker je uredba stopila v veljavo dne 5. januarja 1933, je za one, ki so takoj zaprosili za posredovalno postopanje, že moratorij ugasnil in jih več ne štiti uredba. Proti dolžnikom, ki so pred devetimi meseci zaprosili za postopanje po tej uredbi in se med tem niso sporazumeli z upniki, je torej mogoče že postopati sodnim putem.

✱

Tuji upniki so pristali na to, da plača Bolgarska samo 25 odstotkov dolgov v devizah, ostanek pa na poseben račun pri bolgarski Narodni banki.

Njujorska zvezna emisijska banka je znižala obrestno mero od 2,5 na 2%.

Francosko finančno ministrstvo je sklenilo, da plača 7% kupon ameriškega posojila iz leta 1922 in 7% kupon iz l. 1924. v francoskih frankih po zlati pariteti.

Število bank se je leta 1932. na Švedskem zmanjšalo od 112 na 105. V likvidaciji je še 28 bank. Poslovni rezultat pa je bil lani mnogo bolj uspešen kot leta 1931. Število bank z izgubo je padlo od 18 na 10. Sanacija švedskega denarništva je v glavnem končana.

Že v 24 urah

barva, plesira in kemično snazi obleke, klobuke itd. Škrobi in svetilolika srajce, ovratnike in manšete. Pere, suši, monga in lika domače perilo

tovarna JOS. REICH

Poljanski nasip 4-6. Šeleburgova ul. 3.

Telefon št. 22-72.

ČEŠKOSLOVAŠKA UVAZA VEČ PRAŠICEV

Uvoz prašičev na Češkoslovaško se veča, kar je deloma sezonskega vzroka. Ni pa še dosegel uvoza lanske višine. Porastek uvoza kažejo nazorno te številke:

	1933	1932
avg. sept.	avg. sept.	
celotni uvoz	6894	9053
iz Jugoslavije	4728	5116
iz Rumunije	1686	3086
iz Danske	283	707
iz Madjarske	186	106
	636	1.560

Od začetka leta je uvozila Češkoslovaška 81.416 (lani 95.319) prašičev, predlani celo 104.829. Od uvoženih je bilo letos iz Jugoslavije 33.577 (lani 38.626), iz Rumunije 22.301 (32.767), Madjarske 15.405 (8589), Danske 4897 (4463) in Nizozemske 1907 (320) prašičev.

SVET ZA ZUNANJO TRGOVINO JE USTANOVLJEN V NEMČIJI

Da se pospeši zunanja trgovina, je izdala nemška vlada poseben zakon o ustanovitvi sveta za zunanjo trgovino. Ta svet mora izreči mnenje o vseh predlogih za pospeševanje zunanje trgovine, ki jih dobi od vlade ali od gospodarskih organizacij. Svet je pooblaščen, da predlaga zunanjemu ministrstvu ali gospodarskemu ministrstvu vse potrebne upravne ali zakonite odredbe, ki bi mogle pospeševati zunanjo trgovino. Novi svet sestavljajo strokovnjaki in ne zastopniki gospodarskih organizacij.

NEMŠKO-POLJSKI TRGOVINSKI ODNOSI

Meseca avgusta je Nemčija izvozila v Poljsko blaga v vrednosti 9,9 milijonov mark, uvozila pa za 11 milijonov mark. V prvih osmih mesecih t. l. pa je Nemčija izvozila na Poljsko blaga za 113,4 milijonov mark (lani v istem času le za 92,8 milijonov), dočim je Poljska izvozila v Nemčijo za 96,6 (lani 106,2) milijonov mark.

Dve važni naredbi banske uprave glede nabiranja članov pomožnih blagajn

Pomočnik bana dr. Pirkmajer je kot namestnik bana izdal dve važni naredbi o poslovanju pomožnih blagajn in posojilnih zadrug ter zadrug za brezobrestna posojila. Obe naredbi je izdal na podstavi čl. 65, 66 in 67 zakona o notranji upravi. Prva naredba se tiče nabiranja članov in se glasi:

Člen 1. Nabiranje članstva za registrirane pomožne blagajne ter hranilne in posojilne zadruge je zunaj njih poslovnega lokala prepovedano.

Člen 2. Hranilne in posojilne zadruge ter registrirane pomožne blagajne ne smejo delati reklame po listih, lepakih ali letakih, ki navaja neresnične podatke, ali pa z razdelitvijo velikih in malih črk v stavkih ali na drug zvit način zavaja v zmotno glede načina, časa in višine članskih dajatev ter pridobitve posojila oziroma zavarovalnine, niti objavljati zahval po listih.

Člen 3. Hranilnim in posojilnim zadrugam ter registriranim pomožnim blagajnam je dovoljeno sprejemati denar samo na njihovem sedežu. Prepovedano je zbirati denar (vpisnine, prispevke in provizije) po agentih, akviziterjih ali zaupnikih.

Druga naredba pa se tiče

zadrug za brezobrestna posojila

in se glasi:

Čl. 1. Na področju Dravske banovine je dovoljeno delovanje samo onim društvom in zadrugam, ki naj po pravih dajo malo ali brezobrestni kredit za gradbene ali druge namene sprejemajoč pri tem brezobrestne hranilne vloge oziroma prispevke, ali tudi ne, če je njih gospodarska baza zagotovljena na nastopni način:

a) V pravih je določiti način, po katerem se zagotovi likvidnost tudi za primer, da bi dotok nadaljnjega članstva izostal in bi bila organizacija vezana samo na sredstva dotedanjih hranilcev in posojiljemcev. Likvidnost se more zagotoviti s tem, da se določi daljši rok obveznega štedenja pred in po prejemu posojila, z določijo primerne rezervnega sklada, ki se plodonosno naloži, z naložitvijo določene osnovne glavnice, ki se prav tako plodonosno naloži.

b) Obremenitev članstva mora biti čim bolj enakomerna. Hranilci se ne smejo obremeniti z drugimi dajavami, kakor z

vpisnino, ki ne sme presegati višine deleža, dočim nosijo vse stroške poslovanja samo posojiljemci. Posojiljemci se morajo zavezati, da posojilo v danem roku po dospelosti prevzamejo.

c) Upravni stroški ne smejo presegati 3% od vsote posojila. S plačilom teh stroškov se mora kriti vse poslovanje organizacije in se drugih dajatev od članstva ne sme zahtevati. Pri obrestnih zadrugah predstavlja omenjeni odstotek diferenco med aktivno in pasivno obrestno mero.

č) Čas, ko naj se posojilo dodeli, ne sme biti odvisen od sreče, ampak se mora dati že naprej relativno izračunati. Izključiti je zato vsak loterijski sistem in sistem količnikov ter porazdeliti hranilce glede na pričakovano višino posojila v razrede z relativno določenimi vsotami bodočih posojil. Čakanje na posojilo mora biti za vse razrede enako urejeno in se ne sme en razred okoristiti na škodo drugega.

d) Posojila se smejo podeljevati samo proti zadostnemu jamstvu bodisi na prvo hipoteko ali na drug enako varen način, povsem po načelih pupilarne varnosti.

e) Pri prevzemu člana je skleniti pogodbo, v kateri se določijo vse obveznosti, ki jih bo moral član prevzeti za časa članstva pri organizaciji in način, kako se pogodba odpove ter iz članstva izstopi. Obrazec pogodbe se mora določiti v pravih.

Čl. 2. Dokler omenjene že obstoječe in bodoče organizacije ne prilagode svojih pravih prednim pogojem, jim je prepovedano sprejemati člane in hranilne vloge. Tako obstoječe kakor novo ustanovljene organizacije imajo v roku enega meseca predložiti prilagodena pravila kraljevski banški upravi radi dopustitve delovanja v vsem obsegu.

Čl. 3. V svojem poslovanju imajo te organizacije pošiljati kraljevski banški upravi mesečna poročila na obrazcih, ki se predpišejo. Za nadziranje delovanja se jim postavi državni komisar, ki ima pravico prisostvovati vsem sejam in sestankom in si stirati sklepe proti naknadnemu odobrenju nadzorne oblasti.

Čl. 4. Prekrški odredb pod t. 2 in 3 se se kaznujejo z zglobo od 10 do 1000 Din oziroma z zaporom od 1 do 20 dni.

Italijanski trg

Zadnja številka »Glasnika Zavoda za pospeševanje zunanje trgovine« objavlja to poročilo o stanju na italijanskem trgu.

Uvoz mehkega lesa je v juliju nazadoval na 102.904 ton ali po vrednosti na 21 milijonov lir, a se je v avgustu zopet dvignil na 110.498 ton ali v vrednosti na 22,6 milijonov lir. Lani je v avgustu Italija uvozila lesa za samo 84.669 ton. Italija potrebuje letos torej mnogo več lesa kot lani, kar je posledica padca cen. Dočim je morala Italija plačati v avgustu 1932 tono lesa povprečno po 268 lir, ga je plačala letos v juniju samo po 210 in v avgustu celo le po 206 lir. Ta padec cen je nastal vsled velike prodajne potrebe jugoslovanskih in avstrijskih lesnih producentov. Zlasti Avstrija je s svojim lesom Italijo naravnost preplavila, ker je njen lesni izvoz v Francijo, Madjarsko in zlasti v Nemčijo nad vse omejen. Tranzitni posli v Trstu kažejo rahlo zboljšanje, deloma vsled večjih javnih del, deloma pa vsled večjega izvoza v Grčijo. Zelo pa se pritožuje tržaška lesna trgovina, da se italijanski lesni transporti vrše bolj po tovornih avtomobilih in direktno od dobavitelja do konzumenta, jugoslovanski les pa da se izvažajo vedno bolj skozi sušičsko pristanišče. V Trstu nameravajo zato pričeti z uvozom lesa iz Afrike in Amerike, ki bi ga izvažali v Madjarsko, Bolgarsko in Rumunijo.

Povečani italijanski lesni uvoz (v prvih 8 mesecih 824.631 ton proti 700.014 tonam lani) gre skoraj izključno v korist Jugoslavije, katere izvoz je narastel napram lani za skoraj 40 odstotkov. Uvoz iz Rusije je občutno padel in dumping se je nehal. Uvoz plemenitega lesa je porastel od 87.167 ton v prvem polletju 1932 na 98.304 in je s tem dosegel natančno količino leta 1931. Plemenitega lesa je zlasti mnogo uvozila v Italijo Turčija, ki je danes glavni dobavitelj za plemeniti les. Uvoz drv je padel od 67.525 na 56.076 ton. Drva dobavlja skoraj izključno Jugoslavija. Isto velja za oglje, čegar uvoz je padel od

18.428 v prvem polletju 1932 na 14.909 ton v letošnjem polletju. Nazadoval je tudi uvoz furnirja in sicer od 63.268 na 50.474 ton. Furnir dobavlja največ Rusija, samo manjše količine so bile uvožene iz Francije.

Sedaj so znani tudi podatki o italijanskem uvozu živine. Ti podatki kažejo, da se ta uvoz ni samo zmanjšal, temveč da so se spremenile tudi dežele porekla živine. Dočim je bilo v prvem polletju 1932 uvožene 83.402 ton žive in 27.842 zaklane živine, je bilo letos uvoženo samo 65.901 tova žive in 13.794 ton zaklane živine.

Dovozi perutnine so se septembru nekoliko povečali in na milanski trg je prišlo vsak teden do 6000 kurnikov perutnine, ki se je z lahkoto prodala. Kljub temu pa so cene nazadovale.

	koncem avgusta	koncem septembra
domače kokoši I. vrste	6-50-7-	6-—6-30
domače kokoši II. vrste	5-75-6-25	5-25-5-50
tuje kokoši I.	niso notirale	5-50-5-75
tuje kokoši II.	5-50-6-25	4-75-5-—
domači piščanci	6-—6-50	5-50-5-75
tuji piščanci	5-75-6-—	5-25-5-50

Dovozi jaje na italijanske trge so padli še nadalje in na milanski trg je bilo v zadnjem tednu poslanih samo 261 zabojev jaje. Tako malo jaje še ni nikoli prišlo na milanski trg. Vsled tega so cene narastle in sicer od 356 lir v preteklem na 378 lir za tisoč jaje. V severni Italiji je bila dosežena celo cena 408 lir, dočim je južna Italija plačala le 348 lir. V Milanu se je plačeval dueat prvovrstnega domačega blaga po 5'40 do 5'60 lire. Za jajca iz hladilnic pa je bila dosežena v Milanu cena od 4'40 do 4'50 lir.

Septembra meseca je uvozila Italija samo 4687 ton pšenice proti 161.656 tonam lani. Skupno je uvozila Italija v tretjem tromesečju 148.285 ton proti 816.233 tonam v lanskem tromesečju. Iz teh podatkov se vidi, da se Italija vedno oddaljuje od svetovnega trga. Na italijanskem trgu so cene porasle tudi več ko za liro pri

Naš pravi domači izdelek

kvintalu. Tako je oktobrski termin porastel na 84'50, decembrski na 85'65 in marčni na 89'65. Milanski efektini trg je ostal neizpremenjen pri črvstih cenah. Trg z moko je ostal neizpremenjen, cena otrobov pa je padla za eno liro pri kvintalu. Na koruznem trgu je položaj depimiran, ker pritiska nova žetev. Za promptno blago so padle cene na 44, za december na 47 in za marec na 49'50 za sto. Trg za krmo je živahen s spremenljivimi cenami. Tuji oves je pal za liro na 46 do 48 lir za sto.

NAJVAŽNEJŠI ŠVICARSKI POTNI PREDPISI ZA TUJCE

Vsak tuj državljan mora imeti za potovanje v Švico potni list, ki mora biti za jugoslovanske državljane vidiran od švicarskega konzulata. Vizum dajejo švicarski konzulati v teh primerih:

1. Brezplačen tranzitni vizum, ki velja za en ali dvakratno potovanje skozi Švico brez prestanka ali bivanja v Švici. Naknadnega dovoljenja za bivanje se ne more dobiti.

2. Vhodni vizum proti pristojbini 5 šv. frankov, t. j. 72'50 Din. Jugoslovanski državljani morejo dobiti tudi dvakratni vstopni vizum za isto pristojbino.

3. Permanentni vizum proti pristojbini 10 švicarskih frankov, t. j. 145 Din. Ta vizum velja za večkratno potovanje tekom enega leta.

Za odhod iz Švice ni nobenih posebnih predpisov.

Za bivanje v Švici veljajo ta določila. Tujec, ki ni prišel v Švico zaradi preselitve ali gospodarske delavnosti, se mora javiti na policijski bivališča v treh mesecih po svojem prihodu v Švico. Če se hoče v Švici naseliti ali se gospodarsko udeleževati, potem se mora javiti v 14 dneh. Obenem mora vložiti prošnjo za dovoljenje bivanja. V prošnji mora natančno navesti namen bivanja. Tujec, ki išče službo, si mora na vsak način že preje priskrbeti dovoljenje bivanja. Nastop službenega mesta brez tega dovoljenja se strogo kaznuje.

AVSTRIJA OMEJI UVOZ KONJ

Vse kaže, da bo izdala avstrijska vlada v kratkem stroge omejitve za uvoz konj. Te omejitve se bodo nanašale tudi na uvoz konj za klanje. Kar se tiče naše države, bo najbrže mogoče ohraniti kontingent iz leta 1932., ki je po avstrijskih uradnih podatkih znašal okoli 1485 konj za delo in 2307 konj za klanje.

Dobava-prodaja

2. hidroplanska komanda, Divulje sprejema do 27. oktobra t. l. ponudbe o dobavi vijakov, matic in podložnih plošč.

Strojni oddelek Direkcije državnih železnic v Ljubljani sprejema do 27. oktobra t. l. ponudbe o dobavi 150 kg klobučevine, 580 kg žičnikov in 36.000 zatikačev.

Direkcija drž. rudnika Kreka sprejema do 2. novembra t. l. ponudbe o dobavi 10.000 kg karbida.

Direkcija drž. rudnika Vrdnik sprejema do 2. novembra t. l. ponudbe o dobavi 300 kg belih krp za čiščenje strojev in 200 m jeklenih vrvi; do 9. novembra t. l. pa o dobavi 3000 kg bencina, 350 raznih žarnic in 150 omotov krovne lepenke.

Direkcija državne železarnice Vreš sprejema do 8. novembra t. l. ponudbe o dobavi 15.000 kg livarskega grafita.

Dravska direkcija pošte in telegrafa v Ljubljani razpisuje prvo ustno licitacijo za dobavo 9000 kg bencina. Licitacija bo dne 8. novembra t. l. ob 11. uri v pisarni prometnega odseka, soba št. 30, Sv. Jakoba trg št. 2. Najkasneje do desetih na dan licitacije se mora položiti 5% kavcija v pisarni direkcije pošte in telegrafa v Ljubljani, soba št. 41, kjer se lahko vpogledajo in kupijo tudi pogoji po Din 20.—.

Direkcija drž. rudnika Vrdnik sprejema do 9. novembra t. l. ponudbe o dobavi staufferjevih mazalic, ključavnic, spojk, železnih šarnirjev, 1500 kg strojnega olja in 350 kg tovorne masti.

(Predmetni oglasi z natančnejšimi podatki so v pisarni Zbornice TOI v Ljubljani interesentom na vpogled.)

Zakup restavracije na postaji Konjice se odda potom ofrtne licitacije dne 9. novembra t. l. pri Direkciji državnih železnic v Sarajevu. (Oglas in pogoji so na vpogled v pisarni Zbornice za TOI v Ljubljani.)

Prodaja drv. Direkcija šum kr. Jugoslavije v Ljubljani sprejema do 3. in 4. novembra t. l. ponudbe o prodaji bukovih drv. (Oglas in pogoji so na vpogled v pisarni Zbornice TOI v Ljubljani interesentom na vpogled.)

Juta vreče se prodajajo potom pismene pogodbe dne 31. oktobra t. l. pri Direkciji državnega rudnika Velenje. (Pogoji so na vpogled v pisarni Zbornice TOI v Ljubljani.)

KLIŠETE
vseh vrst po
fotografijah
ali risbah
izvršuje
najsolidnejše

KLIŠARNA ST-DEU
LJUBLJANA-DALMATINOVA 13

TEŽAVEN POLOŽAJ ČESKOSLOVAŠKE STEKLARSKÉ INDUSTRIJE

V zadnjih letih je moralo ustaviti delo 40% vseh českoslovaških steklarn, tako, da je skoraj dve tretjini delavstva brez posla. Od leta 1930. znašajo brezposelne podpore strokovnih organizacij nad 20 milijonov Kč, državni prispevki nad 70 in prehranbeni stroški nad 140 milijonov Kč. Padec cen je naravnost katastrofalen in mestoma znašajo cene le še četrtino prejšnje višine. Zadožitev vse steklarske industrije na českoslovaškem cenijo na pol milijarde Kč.

Konkurzi in prisilne poravnave

Preda se v konkurzni sklad zapuščine po pok. trgovcu Fr. Terdini v Ljubljani spadajoča zaloga špecerijskega in kolonijalnega blaga ter trgovski inventar v celoti. Ponudbe je dostaviti do dne 25. t. m. upravitelju konkurzne mase odvetniku dr. Lovrenčiču v Ljubljani.

Razno

KAJ VSE NE DOSEŽE BIROKRACIJA

Na českoslovaškem primanjkuje ladijskih kapitanov. Povsod na svetu sicer stoji ladje, ker ni dovolj potnikov in blaga za prevažanje in povsod je mnogo kapitanov brez posla, le na českoslovaškem jih primanjkuje. In zgodovinska zasluga za to izjemo pripada sv. Birokraciji. Na českoslovaškem obstoji seveda le rečna plovba, ki pa je dostikrat še težavnejša ko morska. V rekah je namreč dostikrat mnogo premalo vode, da morajo parniki voziti že po suhem in je zato dno struge dostikrat vse rdeče. Seveda ne od krvi, temveč od barve, ki jo je pesek odrgnil od ladje. Na teh parnikih so opravljal krmarji skozi desetletja svojo službo kot kapitani v splošno zadovoljnost potnikov ko svojih gospodarjev. Nikdar se ni nobena ladja potopila, kar je bilo sicer tudi vsled pomanjkanja vode nemogoče, toda tudi nobena ladja ni nasedla, pa naj je bila struga še tako nizka. Kakor rečeno, vse je šlo v redu. Do zadnjega časa, ko je neki jurist nakrat napravil to velikansko odkritje, da kapitani teh rečnih parnikov prav za prav nimajo nobenega kapitanskega izpita. In tako je izšla naredba, da smejo voziti samo kapitani, ki imajo posebni kapitanski izpit. Pri izpitu pa se seveda ne sprašuje samo o navtičnih vprašanjih, temveč zaradi splošne naobrazbe tudi o nacionalni ekonomiji. Pa je prišel k svojemu gospodarju neki tak star rečni kapitan in ga vpraša, kaj je prav za prav ta nacionalna ekonomija. In gospodar mu je prebral iz knjige: Nacionalna ekonomija ali narodno gospodarstvo je znanost, ki se bavi z ugotavljanjem bistva in zakonov onih pojavov, ki iz kritja potreščin na blagu in produkcijskega delovanja... Dalje ni kapitan niti poslušal, ker je spoznal, da ne bo nikdar doumel, kaj je nacionalna ekonomija. In tako je cela vrsta kapitanov odpovedala službo, drugi pa so pri izpitu padli, ker so sicer znali parnike pravilno krmariti desetletja dolgo, niso pa vedeli, kako se imenuje ta ali oni vijak krmila. Tako se zmanjkalo nakrat kapitanov in družbe so si pomagale s tem, da so najele kapitane z Labe, ki vozijo parnike celo do Hamburga. To so visoki gospodje, ki so z viška gledali na svoje kolege z Vltave. Drugo vprašanje pa je, če je bil ta njih ponos tudi upravičen, kajti posrečilo se jim je to, kar se neizprašanim kapitanom ni posrečilo skoraj nikoli, da so namreč redoma s svojimi parniki nasedli na pesek. Tako ima po zaslugi sv. Birokracije českoslovaška sicer izprašane kapitane, ki pa po Vltavi ne znajo voziti. Oni pa, ki znajo voziti, sede lepo doma, ker ne znajo imenovati vseh vijakov in ker predvsem ne vedo, kaj je nacionalna ekonomija.

*

»Nebotičnik« v Zagrebu se ne bo zidal. Industrialec Radovani je hotel na vogalu Masarykove in Gunduličeve ulice zgraditi osmeronadstrebno hišo, ker pa se je izkazalo, da bi nameravana stavba segala čez stavbno črto in bi bilo zato treba njeno ploskev zmanjšati, je opustil g. Radovani svojo namero, da zgradi nebotačnik.

Dve veliki nesreči sta bili v Rumuniji. Na progi Sinaja—Ploesti sta trčila dva vlaka in je bilo 5 oseb ubitih, osem pa zelo ranjenih. — V Italiji kupljeni hidroavion »Savoia 621« je tresčil na tla. Trije oficirji posadke so bili ubiti, eden pa zelo težko ranjen.

Prekop od Visle na Dnjester naj bi se zgradil po načrtih poljskih inženirjev ter s tem zvezalo Baltisko morje s Črnim. O tem grandioznem načrtu se je razpravljalo tudi ob zadnjem bivanju Titulesca v Varšavi. Nameravani prekop naj bi bil del velikih investicijskih del, ki jih hoče izvesti Mednarodni urad za delo v Ženevi.

Napravo proti morskimi boleznim je iznašel neki francoski inženir. Novo napravo so že preizkusili na neki ladji in se je obnesla.

Bleriot, ki je prvi preletel Rokavski preliv, se preseli v Italijo, ker ni mogel dobiti v Franciji dovolj denarnih sredstev, da bi še naprej vodil svojo tvornico za letala.

Najbogatejši dedič se je rodil in sicer je to vnuk Njegove Visokosti, Usmana Ali Kana, angleškega sira in generalnega poročnika, zvestega zaveznika velikobritanske vlade, nijama v Hyderabadu. Njegova sestra je dobila sinčka, ki bo podedoval okoli 60 milijard dinarjev. Hyderabad je druga največja indijska kneževina, je malo manjša od Jugoslavije in ima deset milijonov prebivalcev, ki so večinoma sami Hindi. Dežela je zelo plodna, poleg tega pa tudi industrijsko zelo razvita in hajderabski knez velja kot eden najmočnejših knezov Indije.

Na originalen način so hoteli povečati gradbeno delavnost neki stavbeniki v Stettinu v Nemčiji. Najeli so nekega Stockera, da požiga hiše in mu od vsake pogorele hiše plačali do 75 mark. Zanetil je 60 požarov, pri katerih je pogorelo 150 stavb. Vse originalne pospeševalce delavnosti so zaprli.

Nova industrijska podjetja v Mandžuku

Južno-mandžurijska železniška družba, ki je še vedno center japonske ekonomske ofenzive v Mandžuriji, je pred kratkim povečala svojo glavnicu od 400 milijonov na 800 milijonov jenov. Večina tega denarja bo porabljena za železniške in pristaniške konstrukcije. Načrti za pomožna podjetja družbe obsegajo železno in jekleno tvornico v Anšanu, kemično tovarno v Dairenu s kapaciteto 180.000 ton amonijevega sulfata letno, in rafinerijo nafte, tudi v Dairenu. Družba namerava tudi ustanoviti tvornice za aluminij, magnezijo, cedenit itd.

Po oficialnih vesteh obsegajo nova industrijska podjetja, ki se imajo ustanoviti pod skupno japonsko-mandžurijskim vodstvom: Mandžurijsko petrolejsko družbo, Mandžurijsko premogokopno družbo (ki bo najbrže obsegala vse mandžurijske premogovnike razen dnevnega kopa južne mand. žel. družbe v Fušunu) in Mandžurijsko električno družbo, ki uredi v velikem obsegu električna podjetja po vsej deželi.

Mandžurijska vlada je izdelala tudi desetleten načrt za gradnjo cest. Po tem načrtu mora zgraditi 4.000 km cest do junija 1934. leta, vsako nadaljnje leto pa po 5.000 km.

Posebno pozornost obrača vlada na povečanje produkcije volne in sirovega bombaža. Sedaj ima Mandžurija 3 milijone ovac. To število naj se poveča tekom 25ih let na 25 milijonov.

NOVA TRGOVINSKA POGODBA MED ANGLIJO IN ARGENTINO

Britanski trg. odbor je objavil podrobnosti trgovinske pogodbe z Argentino, sklenjene dne 26. septembra t. l. v Buenos Airesu. Anglija uvaža letno za 20 milijonov funtov blaga. Z ugodnostmi ji je od tega dovoljeno uvziti 14 milijonov. Za 6 milijonov funtov uvoza se tarife znižajo, popolnoma prost uvoz pa sme znašati 5.600.000 funtov, a za nadaljnjo vrednost 2.600.000 funtov uvoza se je Argentina obvezala, da ne bo v prihodnjih treh letih povišala sedanjih carin. Vobče je pogodba računala s trajnimi zvezami in kontingenti. Nove ugodnosti si je s to pogodbo pridobila Anglija za svoj izvoz bombaževine in volnene blaga, umetne svile, platna, kovin, strojev, motornih vozil, kemikalij, stekla, porcelana, whiskyja, slanikov in opreme. Prosto bo Anglija uvozila v Argentino tudi za 4.852.000 funtov premoga in koksa.

TURSKA NAFTA IN ZLATO

Turška vlada je poslala komisijo pod vodstvom ameriškega strokovnjaka, da preišče možnosti najdbe nafte. Komisija je res odkrila precejšnjo naftina polja v Tračiji in Anatoliji, posebno okrog Mardina. Pred kratkim so odkrili tudi zlata polja, ki bodo menda donosala turški vladi 5 milijonov lir letno.

NACIONALIZACIJA SPIRITNE INDUSTRIJE NA ČESKOSLOVAŠKEM

Vsled naredb, da se mora bencin mešati s špiritom, se je podvojila na českoslovaškem poraba špirta. Da ne bi s tem povečan dobiček tujih špirtnih industrij odšel v tujino, je začel finančni minister nacionalizira. Doslej je bilo v nacionalnih rokah 75 odstotkov te industrije, po akciji finančnega ministra pa se je ta odstotek povečal že na 90, ker je bilo nacionaliziranih 7 največjih špirtnih industrij.

POSEBNI VLAK V PRAGO, NA DUNAJ IN V BUDIMPEŠTO

»Putnik« priredi v času od 11. do 20. novembra t. l. veliko ekskurzijo s posebnim vlakom v českoslovaško republiko v zvezi z izletom na Dunaj in v Budimpešto. Pri organizaciji izleta sodelujejo poleg »Putnika« še Zveza Jugoslovansko-Česlov. Lig, Zavod za pospeševanje zunanje trgovine ter Radio postaja Beograd. Izlet je v glavnem namenjen Čsl. republiku, da povrtno obisk čsl. ekskurzij, ki so bile prirejene letos po naši državi. Zato upamo, da se bo mnogo ljudi udeležilo izleta. — Program je naslednji: V soboto 11. novembra t. l. odhod iz Ljubljane, gl. kol. ob 20.03, iz Maribora v nedeljo 12. novembra t. l. ob 3.50 in je prihod v Prago ob 21. Prevoz v hotele, večerja, prenočišče. V ponedeljek, 13. novembra je dopoldan in popoldan ogled mesta z avtobusi. 14., 15. in 16. novembra prosto ali pa fakultativni izlet na Karlov Tyn, Plzenj ali Karlove Vary. Odhod iz Prage 17. novembra Wils. nadrž. ob 6.00, prihod na Dunaj F. J. B. ob 12.30. Popoldan prosto, večerja v Wiener Rathauskeller-ju. 18. novembra dopoldne ogled znamenitosti Dunaja z avtobusi, odhod iz Ost. Bf. ob 14, prihod v Bratislavo ob 16, ogled mesta, ob 20.03 nadaljevanje vožnje v Budimpešto, kamor se prispe ob 23.30. 19. novembra dopoldan; ogled mesta z avtobusi, popoldne prosto. Odhod iz Budimpešte ob 20. Prihod v Maribor 20. novembra ob 3.20, v Ljubljano ob 5.51. Cena izleta, t. j. vožnja v III. razredu, prehrana, prenočišče, ogled mest z avtobusi, prevozi s kolodvora v hotele in obratno, napitnine, takse, je Din 2.790.— za osebo. Cena samo vožnje v III. razredu Din 785.—, v II. razr. Din 1.075. Prijave sprejema »Putnik« najkasneje do 4. novembra t. l. Zahtevajte programe.

Program ljubljanske radio-postaje

Sreda, dne 25. oktobra; 12.15.: Plošče. — 12.45.: Poročila. — 13.: Čas, plošče. — 18.: Komorna glasba, Radio kvintet. — 18.30.: Radio orkester. — 19.: Tujski promet v Drav. banovini (dr. Brillej). — 19.30.: Uvod v opero. — 20.: Prenos opere iz Ljubljane. Vmes čas in poročila. — 23.: Konec.

Četrtek, dne 26. oktobra; 12.15.: Plošče. — 12.45.: Poročila. — 13.: Čas, plošče. — 18.: Otrok in knjige (Marija Kmetova). — 18.30.: Pogovor s poslušalci (prof. Prezelj). — 19.: Srbohrvaščina (dr. Rupel). — 19.30.: Plošče po željah poslušalcev. — 20.: Prenos iz Zagreba: Francoska glasba. — 22.: Čas, poročila, Radio jazz. — 23.: Konec.

Narodno gledališče v Ljubljani

Drama, začetek ob 20.

Torek, dne 24. oktobra: V agoniji. Gostovanje v Celju.

Sreda, dne 25. oktobra: Sonata strahov. Red Sreda.

Četrtek, dne 26. oktobra: Pravica do greha. Izven. Znižane cene.

Opera, začetek ob 20.

Torek, 24. oktobra: Pikova dama. Gostuje ga. Zinka Kunčeva iz Zagreba. Red B.

Sreda, dne 25. oktobra: Ol-ol. Začarani ptič. Red A.

Četrtek, dne 26. oktobra: Halka. Red Četrtek.

Motvoz Grosuplje

domač slovenski izdelek • Svoji k svojim!

Tovarna motvoza in vrvarna d.d. Grosuplje pri Ljubljani